

Všimněme si jen stručně a docela obecně několika nejtypičtějších rysů dnešní recenzní konvence.

Takřka univerzálním konstrukčním principem recenze je probírání divadelního díla po složkách, a to v ustáleném pořadí (drama – režie – herecké výkony – výprava), přičemž jsou v podstatě stabilizovány i rozsahové proporce těchto částí (přibližně dvě třetiny bývají věnovány dramatické předloze, zbytek inscenaci). V zásadě je toto rozvržení celkem logické, a přesto i v něm už je první kořen některých nebezpečí, jež recenzím hrozí.

Především se stále zapomíná, že divadelní dílo je sice strukturou složek, že se tyto složky však neskládají do výsledku svým mechanickým součtem, ale že představení roste ze života komunikací mezi nimi, jejich neustálou vzájemnou diskusí a vzájemným vytvářením. Dělicí čáry mezi složkami, jak je konvenční stavba recenze vede, jsou totiž často tak zjednodušeně ostré a složky jsou tak nepřirozeně od sebe izolovány, že postižení celkového účinku divadelního díla zůstává nakonec zcela mimo možnosti recenze. Je to postup pro kritiky sice snad výhodný – nenuť je hledat skutečný vliv té které složky na ten který rys představení (což je obtížné zvláště tam, kde jsou komunikace mezi složkami nejživější, jako například ve vztahu režisérovy koncepce postavy k jejímu hereckému vytvoření) –, vzhledem ke čtenáři není však právě nejdopovědnější: jednak mu neposkytuje názorný obraz daného představení, jednak v něm vytváří schematický názor na samu podstatu divadelní tvorby.

S touto schematizací a „primitivizací“ strukturálního rozkladu souvisí i zjednodušující názor na významovou hierarchii jednotlivých složek divadelní struktury, jak jej rozsahové proporce mezi částmi recenze v sobě zakotvují. Ač je teoreticky jasno, že význam různých složek je v divadle velmi proměnlivý, ustálená recenzní forma tím, že poskytuje maximální plochu dramatickému textu, konzervuje v sobě dnes už nepřesný názor o bezvýhradně domínantní úloze této složky. A rozbor dramatické předlohy se někdy rozrůstá tak, že se už zcela vyřazuje z celku divadelní recenze, neuskutečňuje se jejím prostřednictvím, ale jaksi mimo ni, takže z divadelní recenze se vlastně stává recenze literární, doplněná jen zmínkou o „divadelním provedení kusu“.

Základní příčinou zkostratělosti recenzní normy není však ani tolik toto obecné pojetí předmětu recenze, jako především to, že způsob konkrétního přístupu recenze k tomuto jejímu předmětu přestává už odpovídat smyslu, který recenze ve skutečnosti má.

Je zřejmé, že naprostá většina diváků se v divadelním životě orientuje jediné pomocí divadelních recenzí v denním tisku, které čte především proto, aby si vytvářela jistý přehled o divadelním dění a na jeho základě aby pak volila představení, která navštíví. Z toho jasně vyplývá, že smysl recenze je především ve funkci *informační*, čímž nemyslím pochopitelně, že by recenze měla podávat jen informace *faktografickou* (i když ta je také důležitá a bývá často podceňována), ale v první řadě informace *estetickou*. V recenzi by tedy mělo jít o to, jas-